

Національний технічний університет
України «Київський політехнічний
інститут імені Ігоря Сікорського»

Інститут спеціального зв'язку та захисту
інформації КПІ ім. Ігоря Сікорського
Спеціальна кафедра № 1

ВІЙСЬКОВЕ СТАЖУВАННЯ

Робоча програма навчальної дисципліни (силабус)

Рівень вищої освіти	<i>Другий (магістерський)</i>
Галузь знань	<i>12 Інформаційні технології</i>
Спеціальність	<i>125 Кібербезпека та захист інформації</i>
Освітньо-професійна програма	<i>Безпека державних інформаційних ресурсів</i>
Статус дисципліни	<i>Нормативна</i>
Форма навчання	<i>Очна (Денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>II рік підготовки, осінній семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>9 кредитів</i>
Семестровий контроль / контрольні заходи	<i>Залік</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>к.т.н., професор Владислав ГОЛЬ, 093-253-44-54</i>
Розміщення курсу	<i>Google classroom – https://classroom.google.com</i>

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Навчальна дисципліна “Військове стажування” передбачена освітньо-професійною програмою “Безпека державних інформаційних ресурсів” підготовки магістра спеціальності 125 Кібербезпека та захист інформації та розроблена на підставі методичних рекомендацій Міністерства освіти України №31-5/97 14.02.96 р. Інструкції про порядок організації проведення практичної та військово-професійної підготовки здобувачів вищої освіти в закладі освіти Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, затвердженої наказом Адміністрації Держспецзв'язку від 19.08.2021 № 507 та наказу КПП ім. Ігоря Сікорського № 7/172 від 24.09.2020 “Про затвердження положення про порядок проведення практики здобувачів вищої освіти КПП ім. Ігоря Сікорського”. Навчальна дисципліна відноситься до нормативного блоку дисциплін та входить в перелік дисциплін циклу професійної підготовки.

Методика опанування Військового стажування носить комплексний характер. Вона передбачає завершення формування у курсантів системи спеціальних знань, умінь, навиків, достатніх для виконання професійних обов'язків, що передбачені для посад випускників – бакалаврів, а також є одним з основних джерел здобуття теоретичних та практичних знань, умінь та навичок за тематикою магістерської дисертації.

Метою Військового стажування є формування у курсантів компетентностей:

Загальні компетентності (КЗ)

КЗ-1 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

КЗ-2 Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

КЗ-3 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-4 Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КЗ-5 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань / видів економічної діяльності).

Фахові компетентності (КФ)

КФ1 Здатність обґрунтовано застосовувати, інтегрувати, розробляти та удосконалювати сучасні інформаційні технології, фізичні та математичні моделі, а також технології створення та використання прикладного і спеціалізованого програмного забезпечення для вирішення професійних задач у сфері інформаційної безпеки та/або кібербезпеки.

КФ2 Здатність розробляти, впроваджувати та аналізувати нормативні документи, положення, інструкції й вимоги технічного та організаційного спрямування, а також інтегрувати, аналізувати і використовувати кращі світові практики, стандарти у професійній діяльності в сфері інформаційної безпеки та/або кібербезпеки.

КФ3 Здатність досліджувати, розробляти і супроводжувати методи та засоби інформаційної безпеки та/або кібербезпеки на об'єктах інформаційної діяльності та критичної інфраструктури. КФ4 Здатність аналізувати, розробляти і супроводжувати систему управління інформаційною безпекою та/або кібербезпекою організації, формувати стратегію і політику інформаційної безпеки з урахуванням вітчизняних і міжнародних стандартів та вимог.

КФ5 Здатність до дослідження, системного аналізу та забезпечення безперервності бізнес/операційних процесів з метою визначення вразливостей інформаційних систем та ресурсів, аналізу ризиків та визначення оцінки їх впливу у відповідності до встановленої стратегії і політики інформаційної безпеки та/або кібербезпеки організації.

КФ6 Здатність аналізувати, контролювати та забезпечувати систему управління доступом до інформаційних ресурсів згідно встановленої стратегії і політики інформаційної безпеки та/або кібербезпеки організації.

КФ7 Здатність досліджувати, розробляти та впроваджувати методи і заходи протидії кіберінцидентам, здійснювати процедури управління, контролю та розслідування, а також надавати рекомендації щодо попередження та аналізу кіберінцидентів в цілому.

КФ8 Здатність досліджувати, розробляти, впроваджувати та супроводжувати методи і засоби криптографічного та технічного захисту інформації на об'єктах інформаційної діяльності та критичної інфраструктури, в інформаційних системах, а також здатність оцінювати ефективність їх використання, згідно встановленої стратегії і політики інформаційної безпеки та/або кібербезпеки організації.

КФ9 Здатність аналізувати, розробляти і супроводжувати систему аудиту та моніторингу ефективності функціонування інформаційних систем і технологій, бізнес/операційних процесів в галузі інформаційної безпеки та/або кібербезпеки організації в цілому.

КФ10 Здатність провадити науково-педагогічну діяльність, планувати навчання, контролювати і супроводжувати роботу з персоналом, а також приймати ефективні рішення з питань інформаційної безпеки та/або кібербезпеки.

КФ11 Здатність реалізовувати технічні вимоги на основі технік оцінки рівня захищеності інформаційних систем, технологій аналізу мережевого трафіку та принципів протидії кібератакам.

КФ12 Здатність проводити дослідження, перевірку, аналіз, оцінювання об'єктів інформаційної діяльності щодо їх відповідності вимогам нормативних документів із технічного захисту інформації.

КФ13 Здатність аналізувати, інтегрувати і використовувати кращі світові практики, міжнародні стандарти при розробці криптографічних систем захисту спеціальних інформаційно-комунікаційних систем.

КФ14 Здатність застосовувати комплекс фізичної підготовки військовослужбовців для розвитку загальних і спеціальних фізичних якостей, формування військово-прикладних навичок та виховання вольових і психічних якостей.

а також:

- систематизація, розширення й закріплення теоретичних знань, отриманих за час навчання;
- проведення теоретичних або експериментальних досліджень в рамках поставлених науковим керівником магістерської дисертації завдань;
- набуття курсантами професійних умінь і навичок у виконанні службових обов'язків у підрозділах Держспецзв'язку на відповідних посадах за спеціальністю;
- добір фактичного матеріалу для виконання магістерської дисертації;
- набуття курсантами навичок з організації морально-психологічного забезпечення дій підрозділів, виконання службово-бойових завдань і проведення виховної роботи з підлеглим особовим складом.

Основні завдання Військового стажування:

- набуття умінь та навичок щодо виконання посадових обов'язків у підрозділах Держспецзв'язку, інших державних органів, військових формуваннях, утворених відповідно до законів України, на відповідних посадах згідно з профілем спеціальності підготовки та програми навчання, формування необхідних професійних якостей;
- удосконалення практичних знань та навичок у керівництві при проведенні заходів повсякденної діяльності в умовах особливого періоду та воєнного стану, а також у разі виникнення надзвичайної ситуації;
- удосконалення умінь та навичок з організації експлуатації, ремонту та зберігання техніки спеціального зв'язку, автоматизації та захисту інформації та охорони навколишнього природного середовища;
- опрацювання та аналіз необхідного матеріалу для написання кваліфікаційних робіт, проведення відповідних експериментів та досліджень.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми курсанти після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати такі результати навчання:

РН1 Вільно спілкуватись державною та іноземною мовами, усно і письмово для представлення і обговорення результатів досліджень та інновацій, забезпечення бізнес/операційних процесів та питань професійної діяльності в галузі інформаційної безпеки та/або кібербезпеки.

РН2 Інтегрувати фундаментальні та спеціальні знання для розв'язування складних задач інформаційної безпеки та/або кібербезпеки у широких або мультидисциплінарних контекстах.

РН3 Проводити дослідницьку та/або інноваційну діяльність в сфері інформаційної безпеки та/або кібербезпеки, а також в сфері технічного та криптографічного захисту інформації у кіберпросторі.

РН4 Застосовувати, інтегрувати, розробляти, впроваджувати та удосконалювати сучасні інформаційні технології, фізичні та математичні методи і моделі в сфері інформаційної безпеки та/або кібербезпеки.

РН5 Критично осмислювати проблеми інформаційної безпеки та/або кібербезпеки, у тому числі на міжгалузевому та міждисциплінарному рівні, зокрема на основі розуміння нових результатів інженерних і фізико-математичних наук, а також розвитку технологій створення та використання спеціалізованого програмного забезпечення.

РН6 Аналізувати та оцінювати захищеність систем, комплексів та засобів кіберзахисту, технології створення та використання спеціалізованого програмного забезпечення.

РН7 Обґрунтовувати використання, впроваджувати та аналізувати кращі світові стандарти, практики з метою розв'язання складних задач професійної діяльності в галузі інформаційної безпеки та/або кібербезпеки.

РН8 Досліджувати, розробляти і супроводжувати системи та засоби інформаційної безпеки та/або кібербезпеки на об'єктах інформаційної діяльності та критичної інфраструктури.

РН9 Аналізувати, розробляти і супроводжувати систему управління інформаційною безпекою та/або кібербезпекою організації на базі стратегії і політики інформаційної безпеки.

РН10 Забезпечувати безперервність бізнес/операційних процесів, а також виявляти уразливості інформаційних систем та ресурсів, аналізувати та оцінювати ризики для інформаційної безпеки та/або кібербезпеки організації.

РН11 Аналізувати, контролювати та забезпечувати ефективне функціонування системи управління доступом до інформаційних ресурсів відповідно до встановлених стратегії і політики інформаційної безпеки та/або кібербезпеки організації.

РН12 Досліджувати, розробляти та впроваджувати методи і заходи протидії кіберінцидентам, здійснювати процедури управління, контролю та розслідування, а також надавати рекомендації щодо попередження та аналізу кіберінцидентів в цілому.

РН13 Досліджувати, розробляти, впроваджувати та використовувати методи та засоби криптографічного та технічного захисту інформації бізнес/операційних процесів, а також аналізувати і надавати оцінку ефективності їх використання в інформаційних системах, на об'єктах інформаційної діяльності та критичної інфраструктури.

РН14 Аналізувати, розробляти і супроводжувати систему аудиту та моніторингу ефективності функціонування інформаційних систем і технологій, бізнес/операційних процесів у сфері інформаційної та/або кібербезпеки в цілому.

РН15 Зрозуміло і недвозначно доносити власні висновки з проблем інформаційної безпеки та/або кібербезпеки, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують до персоналу, партнерів та інших осіб.

РН16 Приймати обґрунтовані рішення з організаційно-технічних питань інформаційної безпеки та/або кібербезпеки у складних і непередбачуваних умовах, у тому числі із застосуванням сучасних методів та засобів оптимізації, прогнозування та прийняття рішень.

РН17 Мати навички автономного і самостійного навчання у сфері інформаційної безпеки та/або кібербезпеки і дотичних галузей знань, аналізувати власні освітні потреби та об'єктивно оцінювати результати навчання.

РН18 Планувати навчання, а також супроводжувати та контролювати роботу з персоналом у напрямку інформаційної безпеки та/або кібербезпеки.

PH19 Обирати, аналізувати і розробляти придатні типові аналітичні, розрахункові та експериментальні методи кіберзахисту, розробляти, реалізовувати та супроводжувати проекти з захисту інформації у кіберпросторі, інноваційної діяльності та захисту інтелектуальної власності.

PH20 Ставити та вирішувати складні інженерно-прикладні та наукові задачі інформаційної безпеки та/або кібербезпеки з урахуванням вимог вітчизняних та світових стандартів та кращих практик.

PH21 Використовувати методи натурального, фізичного і комп'ютерного моделювання для дослідження процесів, які стосуються інформаційної безпеки та/або кібербезпеки.

PH22 Планувати та виконувати експериментальні і теоретичні дослідження, висувати і перевіряти гіпотези, обирати для цього придатні методи та інструменти, здійснювати статистичну обробку даних, оцінювати достовірність результатів досліджень, аргументувати висновки.

PH23 Обґрунтовувати вибір програмного забезпечення, устаткування та інструментів, інженерних технологій і процесів, а також обмежень щодо них в галузі інформаційної безпеки та/або кібербезпеки на основі сучасних знань у суміжних галузях, наукової, технічної та довідкової літератури та іншої доступної інформації.

PH24 Оцінювати стан інформаційних систем, розподіляти послуги безпеки і обирати механізми безпеки, впроваджувати технологічні рішення інноваційного характеру щодо виявлення та блокування загроз інформаційним ресурсам.

PH25 Застосовувати методики щодо оцінювання захищеності об'єктів інформаційної діяльності та державних інформаційних ресурсів від несанкціонованого доступу.

PH26 Проводити аналіз та синтез криптографічних алгоритмів та криптографічних протоколів; розробляти рекомендації впровадження інноваційних проектів, використовуючи базові методи дослідницької діяльності.

PH27 Застосовувати спеціальні фізичні якості та військовоприкладні навички при виконанні бойових завдань.

а також

знання:

- основних керівних документів та правових актів в підрозділах Держспецзв'язку;
- організаційно-штатної структури підрозділу проходження стажування;
- змісту посадових інструкцій посад, проходження стажування;
- методів та порядку роботи посадових осіб органів управління при плануванні та застосуванні структурних підрозділів Держспецзв'язку;

вміння:

- виконувати службові обов'язки за посадою, проходження стажування;
- виконувати роботи щодо відпрацювання завдань по спеціальності;
- керуватись нормативними актами з професійної діяльності, вести службову документацію підрозділу проходження стажування;
- впевнено працювати на засобах зв'язку підрозділу проходження стажування;

досвід:

- з питань організації діяльності підрозділу проходження стажування, забезпечення збереження держаної таємниці та захисту інформації.

2. Пререквізити та постреквізити навчальної дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Під час “Військового стажування” використовують компетентності і результати навчання здобуті з усіх навчальних дисциплін обов'язкового блоку ОПП.

Компетентності та результати навчання надані цією навчальною дисципліною використовуються при виконанні магістерської дисертації, а також необхідні для подальшої самостійної роботи на посаді за професійним призначенням.

3. Зміст навчальної дисципліни

Семестр 3

Семестровий (кредитний) модуль 1. Військове стажування.

Військове стажування проводиться відповідно до навчального плану. Стажування організується і проводиться у формі індивідуальної самостійної роботи (виконання курсантами обов'язків на первинних посадах у підрозділах Держспецзв'язку) під керівництвом науково-педагогічних працівників кафедри та посадових осіб підрозділів Держспецзв'язку, на базі яких воно проводиться.

Військове стажування проводиться в структурних підрозділах Адміністрації Держспецзв'язку, територіальних органах Адміністрації Держспецзв'язку, закладах та установах Держспецзв'язку, як правило, на посадах, на яких передбачається подальше призначення випускників після закінчення Інституту, але з урахуванням умов відповідних договорів між Адміністрацією Держспецзв'язку та замовниками щодо підготовки фахівців.

Напередодні відбуття на стажування курсант здійснює підготовку до стажування шляхом вивчення вимог відповідних нормативних та методичних документів, визначених рекомендаціями щодо її проведення (програмою стажування). Під час вивчення курсанти повинні засвоїти:

- орієнтовні функціональні обов'язки за посадою;
- необхідні заходи щодо участі в керівництві повсякденною діяльністю підрозділу;
- тематику та зміст навчальних занять, які будуть проводити особисто;
- вимоги необхідних нормативних та методичних документів, визначених методичними рекомендаціями щодо проведення Військового стажування.

Кафедра розробляє для кожного курсанта індивідуальне завдання для виконання стажування. Індивідуальне завдання фіксується в особистому журналі військового стажування.

Курсанти отримують журнал військового стажування, вивчають порядок їх ведення та відпрацювання.

Керівники підрозділів Держспецзв'язку, в яких організовується стажування, є відповідальними за ефективність та якість його проведення.

Керівники підрозділів Держспецзв'язку, в яких організовується стажування, зобов'язані:

- перед початком стажування видати наказ про організацію і проведення стажування, у якому визначити строк його проведення, конкретні посади, на яких курсанти проходять стажування, осіб, відповідальних за організацію і проведення стажування у підрозділах, та безпосередніх керівників стажування, порядок зустрічі курсантів, їх розміщення, харчування, матеріального забезпечення та відправки після закінчення стажування до Інституту;
- після прибуття курсантів до місць проведення стажування організувати оповіщення керівництва Інституту або чергового Інституту про їх прибуття;
- ознайомити курсантів із завданнями, які вирішує підрозділ Держспецзв'язку, у частині, що стосується розпорядку дня, розміщення будівель, парків, сховищ, інших об'єктів підрозділів, заходами щодо забезпечення охорони державної таємниці, а також заходами з безпеки спеціального зв'язку, охорони праці та техніки безпеки під час проведення занять (робіт) з використанням техніки зв'язку;
- відрекомендувати курсантів, які прибули на стажування, особовому складу підрозділу;
- здійснювати постійний контроль за організацією та проведенням стажування, готувати пропозиції щодо його вдосконалення;

- підвести підсумки та проаналізувати результати стажування з обов'язковим виставленням загальної оцінки здобувачу ВО. Копії підсумкових матеріалів (відгуків) надіслати до Інституту;
- забезпечити належні умови проведення стажування курсантів;
- організувати відправку курсантів до Інституту, з обов'язковим оповіщенням Інституту.

Для безпосереднього керівництва курсантами під час проведення стажування з осіб офіцерського складу підрозділу Держспецзв'язку для кожного курсанта призначається керівник.

Керівник стажування від підрозділу Держспецзв'язку, в якому організовується стажування курсантів:

організує стажування курсанта, роботою якого він керує, згідно з програмою стажування та індивідуальним завданням;

несе особисту відповідальність за якість проведення стажування курсанта в підрозділі;

проводить інструктаж курсантів з правил техніки безпеки і охорони праці безпосередньо на робочому місці, де вони проходить стажування;

визначає конкретну тематику та розклад занять, які здобувач ВО повинен провести, надає йому необхідну методичну допомогу у підготовці та проведенні цих занять;

створює необхідні умови для освоєння курсантом нової техніки, можливості користуватись наявною в підрозділі літературою, необхідною документацією за спеціальністю;

особисто складає відгук про проходження курсантом стажування.

Після закінчення стажування курсанти у журналі військового стажування складають письмовий звіт про виконання програми стажування й індивідуального завдання.

Під час стажування курсантам створюють умови для:

1. Ознайомлення з організаційно-штатною структурою та положенням про підрозділ, в якому проводиться стажування, посадовими інструкціями до посади, керівними документами, наказами, директивами, що мають безпосереднє відношення до виконання обов'язків за посадою.

2. Прийняття безпосередньої участі у експлуатації і технічному обслуговуванні засобів та комплексів програмного та технічного забезпечення функціонування підрозділу.

3. Набуття умінь і навичок підготовки та проведення занять з особовим складом, підготовки та оформлення методичного забезпечення до занять.

4. Ознайомлення з досвідом участі підрозділу у бойових діях.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Основна література:

1. Закон України “Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України” – від 23.02.2006 № 3475-IV, Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, № 30, ст.258 [<https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3475-15>].

2. Закон України “Про державну таємницю” – від 21.01.1994 № 3855-XII, Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, N 16, ст.93 [<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12>].

3. Постанова Кабінету Міністрів України “Про затвердження Порядку організації та забезпечення режиму секретності в державних органах, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах і організаціях” – від 18.12.2013 р., № 939 – 148 с.

4. Статути Збройних Сил України – К.: МОУ, від 24 березня 1999 року № 548-XIU – 507 с.

5. Інструкції з експлуатації вузлів та станцій урядового зв'язку.

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Загальну організацію та контроль за проведенням Військового стажування курсантів Інституту здійснює заступник начальника Інституту, відповідно до розподілу функціональних обов'язків, яке включає:

- забезпечення своєчасної розробки кафедрою Інституту програми стажування та індивідуальних завдань для кожного курсанта;
- надсилання (за два тижні до початку стажування) керівникам підрозділів, де організовується проведення стажування, оформлених в установленому порядку програм "Військового стажування" та списків курсантів, які проходять;
- забезпечення оформлення встановленим порядком курсантом необхідних довідок щодо доступу до державної таємниці та приписів на виконання завдань під час проходження стажування;
- організацію проведення інструктажів курсантів перед проходженням стажування;
- організацію своєчасного відправлення курсантів до місць проведення стажування та здійснення контролю за його проведенням;
- розгляд на вченій раді Інституту підсумків проведення стажування курсантів.

Відповідальність за організацію, навчально-методичне забезпечення Військового стажування, контроль за його ходом, узагальнення та розповсюдження досвіду проведення стажування покладається на завідувача кафедри.

За тиждень до проведення Військового стажування завідувач кафедри організовує і проводить відповідні інструкторське-методичні заняття, на яких науково-педагогічним працівникам, курсантам, керівникам їхніх підрозділів, які будуть брати участь у підготовці, проведенні та контролі Військового стажування, проводять інструктаж щодо дотримання правил техніки безпеки під час проведення стажування, оголошують список літератури, з якою необхідно ознайомитись.

До місць проведення Військового стажування курсанти переміщуються самостійно, у складі визначених команд, під керівництвом старших команд, які визначені наказом Інституту.

Після прибуття курсантів у підрозділ для проходження стажування та ознайомлення їх з розпорядком дня, матеріальною (матеріально-технічною) базою, із завданнями, які вирішуються підрозділом, заходами щодо забезпечення державної таємниці, а також заходами з техніки безпеки під час виконання робіт на ЕОТ, курсанти складають особисті плани роботи на весь період стажування та подають їх на затвердження керівнику стажування.

Відповідальність за створення необхідних умов для якісного та ефективного проведення Військового стажування курсантів несуть керівники відповідних територіальних підрозділів Держспецзв'язку в яких заплановано проведення Військового стажування курсантів Інституту, в яких проводиться практика.

Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання на період Військового стажування та форму звітності за ним формулює керівник магістерської дисертації курсанта напередодні вибуття на стажування. Визначене керівником завдання пов'язане:

- зі збором фактичного матеріалу та статистичних даних за результатами аналізу опиту практичного використання (або експлуатації) програмних та технічних засобів підрозділу, вдосконаленням матеріально-технічної бази, наукової та раціоналізаторської роботи;
- проведенням теоретичних досліджень в рамках поставлених завдань;
- аналізом отриманих результатів.

Обсяг індивідуального завдання за часом на їх виконання не повинен займати більше двох робочих днів.

Політика та контроль

6. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Політика навчальної дисципліни визначає систему вимог, які викладач ставить перед курсантом:

Для курсантів *відвідування стажування* є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, індивідуальний графік, участь у заходах Інституту (Університету), які необхідно підтверджувати документами. Про відсутність на практиці та причини відсутності курсанта відповідальному за стажування має повідомити командир групи або його прямиий начальник.

Правила поведінки визначаються положеннями закону України “Про Державну службу спеціального зв'язку та захисту інформації України”, статутами Збройних сил України та Правилами внутрішнього розпорядку Національного технічного університету України “Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського” (в частині що стосується).

Правила захисту результатів стажування визначають, що захист здійснюється персонально та особисто кожним курсантом шляхом подання заповненого журналу стажування та звіту про стажування та усної відповіді на питання, які заздалегідь їм доведені або стосуються порядку виконання стажування.

Політика дедлайнів та перескладань визначає порядок призначення кінцевих термінів для захисту результатів стажування та алгоритми зменшення балів у випадку не виконання встановлених термінів, а також визначає порядок перескладання оцінок з метою підвищення балів;

Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі).

У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Видами контролю якості навчання курсантів є: поточний та семестровий контроль.

Оцінювання результатів навчання курсантів здійснюється у відповідності до Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського.

В якості поточного контролю пропонуються періодичні перевірки керівником стажування від Інституту.

Вимоги до звіту

По закінченню Військового стажування курсант складає письмовий Звіт про виконання програми Військового стажування і індивідуального завдання. У звіті відображується проведена робота, при цьому найчастіше вказується:

- де, коли і на якій посаді курсант проходив Військове стажування;
- які навички з управління підрозділами отримали;
- скільки і яких занять особисто проведено, їх аналіз, які вправи виконував і як вони оцінені;
- участь у виховній роботі з особовим складом;
- участь в розробці документів, які планують бойову підготовку і роботу з організації служби військ;
- аналіз організації бойової підготовки і передового досвіду навчання та виховання особового складу, обладнання навчальної, матеріально-технічної бази;
- повнота виконання програми Військового стажування і пропозиції по її поліпшенню тощо;
- рекомендації щодо покращення повсякденної діяльності підрозділу.

Форма звіту за результатами виконання індивідуального завдання визначається керівником атестаційної роботи.

Підтвердження підсумків стажування

Наприкінці Військового стажування керівник стажування від підрозділу мають написати письмовий відгук на кожного курсанта у його журналі Військового стажування.

У відгуку відображуються наступні питання:

- повнота і якість виконання курсантом програми Військового стажування;
- наявність навичок та знань з управління підрозділами;
- ступінь самостійності при виконанні посадових обов'язків, організаторські здібності, ініціативність, вимогливість і ретельність;
- рівень теоретичних знань, практичних і методичних навиків, вмінь застосовувати теоретичні знання на практиці;
- знання техніки і озброєння, основ їх бойового застосування і експлуатації;
- якість проведення занять та інших заходів з особовим складом;
- участь в громадському житті підрозділу;
- стан дисципліни, моральні якості;
- висновки про ступінь підготовленості курсанта до виконання обов'язків за посадою;
- оцінка курсанту за Військове стажування.

Відгуки затверджуються начальниками підрозділів у журналах Військового стажування.

Оцінка результатів Військового стажування кожного курсанта здійснюється під час заліку, який проводиться у формі захисту складеного ним звіту про Військове стажування.

Захист звітів проводиться після повернення курсантів з місць Військового стажування на кафедри, з якої призначено керівництво Військового стажування, але не пізніше, ніж через тиждень після його закінчення. На захист представляється письмовий звіт про виконання програми та індивідуального завдання Військового стажування, оформлений в журналі Військового стажування, відгук про роботу курсанта, зошит з планами проведених занять (виконаних завдань, заходів). При необхідності письмовий звіт за виконанням програми Військового стажування і індивідуального завдання може бути оформлений окремо від журналу Військового стажування.

Залік приймає комісія, яку призначає завідувач кафедри.

Під час звіту курсанти протягом 10-15 хвилин доповідають членам комісії про результати виконання програми та індивідуального завдання під час Військового стажування, завдань та вказівок, що були отримані ними від керівників під час Військового стажування, а також відповідають на запитання членів комісії.

Комісія виставляє курсанту оцінку на підставі попереднього вивчення звітних документів, відгуку про Військове стажування, оцінки керівника кваліфікаційної роботи, доповіді та відповіді курсанта на запитання під час захисту.

При визначенні оцінки враховується:

- повнота і якість відпрацювання програми Військового стажування та індивідуального завдання;
- результати виконання службових обов'язків за посадою;
- якість проведення занять та інших заходів під час Військового стажування;
- управлінські здібності курсанта, знання та вміння основи напрямів управління підрозділами та особовим складом;
- склад та якість оформлення звітних документів;
- дисципліна курсанта під час Військового стажування та його вклад в укріплення службової дисципліни в підрозділі.

Стартовий рейтинг курсанта з кредитного модуля складається з балів, що він отримує за:

1) щоденні оцінки за виконання денних завдань стажування (від керівника стажування від підрозділу) – **30** оцінок;

2) оцінки під час тижневих перевірок (від керівника стажування від Інституту) – **6** оцінок.

Робота курсанта оцінюється наступним чином:

1. Щоденні оцінки за виконання денних завдань стажування.

Ваговий бал – **2**.

Максимальна кількість балів – **60**.

Критерії оцінювання:

2 – денне завдання стажування виконане вірно, в повному обсязі, без зауважень, традиційна оцінка – відмінно;

1 – денне завдання стажування виконане з певними недоліками, потребує корективів та поправок з боку керівника, традиційна оцінка – задовільно;

0 – денне завдання стажування не виконане, традиційна оцінка – незадовільно.

2. Оцінки під час тижневих перевірок

Ваговий бал – **5**.

Максимальна кількість балів – **30**.

Критерії оцінювання:

5 – курсант присутній на робочому місці, знає завдання на день, на питання перевіряючого відповідає вірно, зауважень з дисципліни не має, щоденник заповнений в повному обсязі, традиційна оцінка – відмінно;

3...4 – курсант присутній на робочому місці, знає завдання на день, на питання перевіряючого відповідає вірно, але не повністю, зауважень з дисципліни не має, щоденник заповнений не в повному обсязі з незначними помилками – традиційна оцінка добре;

1...2 – курсант присутній на робочому місці, частково знає завдання на день, на питання перевіряючого відповідає не впевнено, але у вірному напрямку, зауважень з дисципліни не має, щоденник заповнений з певними недоліками, потребує корективи та поправки, традиційна оцінка – задовільно;

0 – курсант відсутній на робочому місці, традиційна оцінка – незадовільно.

Розрахунок шкали (R_c) стартового рейтингу:

Максимальний стартовий рейтинг складає **90 балів**, як сума вагових балів оцінювання під час проходження стажування:

$$R_c = 60 (\text{ЩО}) + 30 (\text{ТО}) = 60 + 30 = 90$$

Штрафні та заохочувальні бали: Сума як штрафних, так і заохочувальних балів не має перевищувати $0,1 \times R_c$.

Заохочувальні бали:

За вдосконалення методичної бази навчальної дисципліни можна заробити до 9 балів.

За виступ на конференції, конкурсну роботу, поданим заявкам на патент можна отримати до 9 балів.

Штрафні бали:

За невиконання встановлених термінів доповідей керівнику можна отримати штрафні (від'ємні бали) до 9 балів.

Оцінка на заліку (складова захисту) R_3 складається з оцінок:

- 1) оцінка визначена у відгуку – 1 оцінка до 5 балів;
- 2) оцінка на захисті результатів стажування – до 5 балів.

Оцінка за захист визначається таким чином:

Критерії оцінювання:

5 – все вірно, доповідь при захисті – якісна, ступінь володіння матеріалом – відмінний, ступінь обґрунтування прийнятих рішень – відмінний, вміння захищати свою думку – без зауважень, відповіді на запитання при захисті – правильні, традиційна оцінка – відмінно;

4 – вірно, але не повністю, доповідь при захисті – досить якісна, ступінь володіння матеріалом – добрий, ступінь обґрунтування прийнятих рішень – добрий, вміння захищати свою думку – виявлено, відповіді на запитання при захисті – з незначними помилками – традиційна оцінка добре;

3 – доповідь при захисті – має певні недоліки, ступінь володіння матеріалом – задовільний, ступінь обґрунтування прийнятих рішень – задовільний, вміння захищати свою думку – не завжди аргументоване, відповіді на запитання при захисті – потребують корективи та поправки з боку викладача, традиційна оцінка – задовільно;

2 – доповідь при захисті – має явні недоліки, ступінь володіння матеріалом – достатній, ступінь обґрунтування прийнятих рішень – достатній, вміння захищати свою думку – не аргументоване, відповіді на запитання при захисті – потребують значних корективи та поправки з боку викладача, традиційна оцінка – достатньо;

0 – захист не реалізований, традиційна оцінка – незадовільно.

Розрахунок шкали (R_3) рейтингу складової захисту:

Максимальний рейтинг складової захисту складає **10 балів**, як сума вагових балів оцінювання за результатами проходження стажування:

$$R_3 = 5 (OB) + 5 (O3) = 5 + 5 = 10$$

Таким чином, сумарний рейтинг RD з кредитного модулю становить:

$$RD = R_C + R_3 = 100 \text{ балів}$$

Підсумкова оцінка, яку одержує курсант, визначається відповідно до табл. 2.

Таблиця 2

Сумарний рейтинг RD	Оцінка
95...100	відмінно
85...94	дуже добре
75...84	добре
65...74	задовільно
60...64	достатньо
менше 60	незадовільно

Примітки:

– положення про рейтингову систему оцінки успішності доводиться перед початком відбуття до місць проведення стажування;

– попередня рейтингова оцінка (R_C) з кредитного модуля (дисципліни) доводиться до курсантів на до початку заліку.

8. Додаткова інформація з навчальної дисципліни

З метою якісної організації проведення стажування у поточному навчальному році Інститут подає до Департаменту кадрової роботи та управління персоналом Адміністрації Держспецз'язку заявку на виділення місць для проведення стажування курсантів в підрозділах Держспецзв'язку.

На підставі заявок та затвердженого переліку місць для проведення стажування навчальним відділом спільно з кафедрою здійснюється розподіл курсантів за місцями проведення стажування.

Розподіл здійснюється відповідно до рейтингових списків курсантів з урахуванням їх вибору місця проведення стажування і результатів навчання, аналізу відповідності ділових, лідерських та особистісних якостей.

Не пізніше ніж за два тижні до початку проведення стажування, на підставі навчального плану, графіка навчального процесу Інституту та розподілу курсантів за місцями проведення стажування, видається наказ Інституту про організацію та проведення стажування. У наказі Інституту, за поданням завідувачів кафедр, для прийняття заліку у здобувачів ВО призначається комісія з числа науково-педагогічних працівників, як правило, у складі трьох осіб.

Залучення курсантів до інших заходів або виконання завдань, що не пов'язані з виконанням програми Військового стажування, завершення підготовки і повернення їх до Інституту раніше встановленого строку, заборонено.

Курсантам, які не пройшли практичну підготовку з поважних причин (через хворобу, відпустки за сімейними обставинами, відрадження тощо) у період, передбачений графіком навчального процесу, організовується проведення її у підрозділах Держспецзв'язку. Тривалість кожного виду практичної підготовки таким курсантам може бути зменшена, проте складати не менше ніж 2/3 частини строку, визначеного навчальним планом на її проведення.

Обов'язки і права курсанта:

- дотримуватися методики опанування навчальної дисципліни, визначеної силабусом;
- своєчасно розпочати і завершити процес проходження стажування;
- чітко дотримуватись передбаченого бюджету часу при виконанні окремих видів робіт згідно з програмою і затвердженого графіку;
- пройти вхідний інструктаж на робочому місці з охорони праці та техніки безпеки і суворо дотримуватися цих правил протягом стажування;
- підпорядковуватися діючому у підрозділі Розпорядку дня;
- виконувати усі функції, передбачені посадовою інструкцією, яку визначено для даної посади;
- повністю виконати завдання, передбачені програмою стажування;
- підвищувати свої теоретичні знання та практичні навички за рахунок вивчення керівних документів та науково-технічної документації, освоєння техніки та засобів спеціальних інформаційно-телекомунікаційних систем та захисту інформації.
- виконувати розпорядження керівника стажування від підрозділу;
- суворо дотримуватися встановленого порядку роботи з інформацією з обмеженим доступом;
- вести щоденник стажування, пред'являти його для контролю керівникам стажування;
- систематично здійснювати збір та узагальнення матеріалу для звіту;
- по завершенні стажування одержати у підрозділі відгук, скласти й подати звіт про проведену роботу керівнику стажування від підрозділу;
- після прибуття з стажування у встановлені терміни подати на кафедру щоденник стажування, відгук від підрозділу й звіт та отримати залік.

Курсант має право:

- звертатися за консультаціями до керівників стажування, підрозділів та провідних фахівців;
- користуватися бібліотекою підрозділу, фондом законодавчих актів, нормативних та інструктивних матеріалів з проблемних питань стажування;
- користуватися установчими, нормативними та технічними документами підрозділу;
- користуватися правами члена колективу підрозділу, брати участь у повсякденному житті підрозділу, обговоренні питань його діяльності на зборах, нарадах тощо.

